

SAGLIK HİZMETLERİNDE EKİP ANLAYIŞI VE ÖNEMİ

Nuran AKDEMİR

ÖZET

Bu makalede; ekip, sağlık ekibi, ekip hizmeti ve ekip çalışmasının özellikleri üzerinde durulmakta, ekip çalışmasının kısaca birey kurum ve çalışan açısından yararlarına yer verilmekte ayrıca ekip çalışmasının yerleştirilmesine ilişkin önerilerde bulunmaktadır.

Sağlık bireyin hem anayasal hakkı hem de sorumluluğudur. Günümüzde bireyler giderek sağlıkları konusunda daha bilinçlenmekte ve bu nedenle sağlık hizmetlerine ve kaliteli hizmet talep artmaktadır. Değişen ve gelişen teknoloji sağlık alanına da hızla girmiş, yeni tanı ve tedavi yöntemleri, bilgisayarlar, elektronik cihazlar sağlık hizmetlerini daha geniş bir grubun sunduğu hizmet haline getirmiş ve ekip anlayışı daha da önem kazanmıştır.

Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi için belirlediği hedeflerin 27 ve 28'inde toplumun tüm kesimleri için ulaşılabilir, kaliteli ve kabul edilebilir sağlık hizmetleri konu edilmiştir. Bu hedef kapsamında sağlık hizmetlerinde: (6).

_ Eşit ihtiyaçlar için mevcut sağlık hizmetlerine eşit ulaşılabilirlik.

- Eşit ihtiyaçlar için eşit kullanım,

_ Herkes için eşit kalitede hizmet ile eşitlik ele alınmalıdır.

O halde bireyin temel hakkı olan sağlıklı yaşam hakkında ve kaliteli sağlık hizmetinde eşitlik ilkesi esas olmalıdır. Sağlıklı yaşam, kalite-

• Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Öğretim Üyesi.

ii sağlık hizmetleri ve şiflik kavramları is ancak ekip çalışması ile lerlik kazanır. hayata geçebilir.

• ekip aynı ama i in biraraya gelmi bir grup lemanın orumluluk ve y tkileri paylaşarak i birliği içerisinde amaca yönelik alı malarıdır. Ekibin ortak bir hedefi vardır ve kibin her bir üyesi bu hedefe ulaşmak i in belirli roller üstlenir. H r bir ekip elemanın rol- lerinin b Hrlenmesi ve elemanın da bu Ayrıca rolleri benimsermesi gerekir. defe ekibin etkin alışabllmest v h üy lerinin bilgi. beceri ulaşabilme si için ekip klbin diger ve den yimlerini la ması ger kir (4). üyeleri ile pay-

Ekip hizmeti ise. ayrı uzmanlık alanlarından gelmiş ve farklı riUm görnü bir egrup görevlinin kendi uzmanlık alanlarını ilgilendir n i vleri yerine g tirer k aynı işamaca yön lik bir bi imde ve işbirliği inde v rilen hizmettir (5). iç

Sağlık Ekibi; bireye en kap amlı ve kaliteli sağlık bakımının verilebilmesini ortak hedef olarak belirlemi olan ve değişik rnesleklerd n üyelerin biraraya geldİğt gruptur. Bu ekip üy lerinin h rbiri kendi görev! rini yerine g tirir v kendi konu alanında bilgi ve deneyimleri doğrultusunda bireyin sağlığı için aldığı kararları ve ekip i inde alınan ortak kararları uygular ve üm uygulamalar ekip üyeleri ara mela sürekli payla ıhr. Sağlık ekibinde hi bir üyenin gör vi diğerinden daha az yadz daha çok önemli değıldir. Sağlık ekibi üyeleri birbiri rtrurı yardımcı i d ğil tamamlayıcıdır. Üyelerden birinin olmaması ya da sunduğu hizmete göre bilgi ve deneyiminin y tersiz olması il ortaya çıkan ürünün kalıt si yetersiz olur.

Ekip çalışması sonunda ortaya ıkan ürün/hizmet ba an yada başarısızlıklarıyla kibiri ürünü olur. Örneğin bir futbol maçında sonu ba arılı is bu takımın bir üy sinin başansı değıl tümünün basarısıdır. Ekip alı ma nın önemini bir pasta örneğı ile somutla trabiliriz. Güzel ve lezzetli bir pasta için kullanılan malzemelerin her birinin miktarı ve niteliğı son ei rece önemlidir ayrıca sad ce un ile yada yumurta ile pasta yapılamaz nefls bir pasta için belirli rnalzern leri n bellrlt oranlarda ve ş kild katılması ger kir (5).

Ekip çalı ması hizmeti sunan kurum. hizm U sunan bir y ve hizmeti alan bireyaısından ön mil yararlar sağlar. Bu yararlar; kaliteli hizmet sunumu ve kalite güvenliğı. ekonomi sağlama (tkin maliyet) ve i doyumunu ş klinde özetlenebilir (2).

Ekibiri çalışmalarını yönlendirecek ve koordine edecek bir ekip liderine gerek vardır. Resmi yada gayriresmi olarak belirlenen ekip liderinin birincil görevi ekibi belirli hedefe doğru yönlendirmek olmalıdır.

Ekip alışmasında bireysel otonomi ve mesleki otonemiye saygı ve bu çerçevede işbirliği ve açık iletişim kurma son derece önemli noktalardır.

Sağlık hizmeti sunan ekip üyesi olarak hizmet alan bireyin saygınlığının korunarak, yeterli bir bakım almaya hakkı olduğunu unutmamaları gerekir. Ekip bu hizmeti sunarken kurumun politikalarına, yapısına ters düşmeyen bir hizmeti de verme durumundadır.

Sağlık ekibinde, ekibin temel üyesi sağlık hizmetini alan hasta/ sağlık bireyi ve ailesidir. Sağlık ekibini oluşturan hekim, hemşire ve diğer meslekler kendi içlerinde de bir ekip oluşturmaktadır. Sağlık ekibinin başyana ulaşmasında her bir ekibin kendi içinde tutarlı ve kararlı olması, kendi görev alanlarını ve diğer sağlık ekibi üyelerinin görev alanlarını bilmesi, görev tanımlarının yapılmış olması önemli rol oynar. Her bir ekibin sağlık ekibi içinde etkin rol alabilmesi iyi bir ekip liderine sahip olması ile doğrudan ilişkilidir. Ayrıca ekip başarısında görev dağılımı, ekipdeki üye sayısı ve güven duygusu da etkili olan önemli faktörlerdir.

Ülkemizde görüyoruz ki varolagelen pek çok nedenlerle ekip anlayışında ve uygulamasında sorunlar bulunmakta bu da hizmetin kalitesine yansımaktadır. Kanımca bu sorunlar hekimlerin bazı geleneksel özellikleri nedeniyle sağlık ekibinde baskın olması ve sağlık hizmetine katkısı olan diğer meslek gruplarının gelişimsel sorunlarından büyük ölçüde kaynaklanmaktadır.

Ekip anlayışının yaygınlaşması ve alışmasının gerçekleştirilmesi için şu öneriler sıralanabilir: (1. 3. 7).

_ Tüm sağlık disiplinlerinin eğitim dönemlerinde ekip anlayışı ve ruhunu kavratacak derslere yer verilmesi.

_ Geleceğin bir meslek üyesi olan öğrencilerin; ekip çalışmasının örneklerini gözlemleyebileceği ve yaşayabileceği uygun staj alanlarının öznel seçilmesi ve kayıt sisteminin yerleştirilmesi.

Ortak bir terminoloji bulunması ve kayıt sisteminin yerleştirilmesi.

- Ekip üyelerinin görev, yetki ve sorumluluklarının çok iyi belirlenmesi. ekip üyeleri tarafından iyi bilinmesi ve benimsenmiş olması.
- Ekip üyelerine aldıkları eğitime en çok uyan görevlerin verilmesi.
- Ekip toplantıları ve konferansları düzenlenerek bilgi ve deneyimlerin sürekli paylaşılması ve alınan kararların birlikte uygulanması.
- Başarı için: iş doyumunun sağlanması. ekip liderinin de grubu yönlendirme, motive etme ve doyum almada olanak yaratması,
- Meslek mensuplarının birbirlerine güvenmesi ve ekip üyelerinin birbirlerinin yapılarından haberdar olması.
- Geliştirilecek sağlık politikalarında ve sağlık kurumları politikalarında ekip çalışmasını sergileyecek sistemlerin yerleştirilmesi.

Ekip anlayışının kazandırılması ve geliştirilmesi yönetsel bir sorundur. Ancak sağlık ekibini oluşturan her üyenin yukarıda sözü edilen askari müştereklerde birleşmesi, genel bilgi, anlayış, görüş birliği ve birikimine sahip olması gerekir. Çünkü ekip hizmeti her birimizin katkıları ile kaliteye ulaşabilir. Bunların ötesinde sistemin kurulması ve işletilmesinde politikaların belirlenmesi ise *Yönetim* Biliminin konu alanına girer.

SUMMARY

Team Work and its importance in Health Services

In this paper the characteristics of team, health team, team service and team work, as well as the benefits of team work on individuals, institutions and work on individuals, institutions and workers are discussed. Besides, some suggestions about arranging team work are proposed.

KAYNAKLAR

1. Hatipoğlu S. .. "Kalite Güvenliğinde Disiplinler Arası Yaklaşım". Kalite Güvenliği, Genelkurmay Başkanlığı H.Y.Q. Komutanlığı, Yayın No.B, Ankara. 1994.
2. Puta D.F' .. "Nurse-Physician Collaboration Toward Quality", Journal of Nursing Quality Assurance. Vol. 3: 2. Feb. 1989. p.11-18.

3.Saltık A .. Dindar , Yorulmaz F .. Turan N .. Keleş F.: Edirne Merkezinde⁸³
Görevli Hemşirelerin Meslekleri ve Hekim-Hemşire İlişkileri Hakkındaki
Değerlendirmeleri. T.H.D .. Cilt. 39. Sayı. 1. 1990. ss. 9-
13.

4. Uyer G .. Hemşireliğe Genel Bakış. Ankara. 1992.

5.Uyer G .. Hemşirelik ve Yönetim. Hürbilek Matbaacılık. Ankara. 1993.

6.Whitehead M .. Eşitlik ve Sağlık: Kavram ve ilkeler. Çev: Türk Tabipler
Birliği Merkez Konseyi. Ankara. 1992.

7. . Quality Costs and Nursing. ICN. International Nursing
Day. 1993.